

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๖

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นางจีรวรรณ ตริภักทรรัชชิกุล) ในคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๕๔/๒๕๕๔ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

กรณีสืบเนื่องจากนางจีรวรรณ ตริภักทรรัชชิกุล ผู้ร้องเป็นโจทก์ยื่นฟ้องสำนักงานประกันสังคม ขอให้หรือฐานความผิด พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยฟ้องว่า โจทก์เป็นลูกจ้างของครุสภา (องค์การค่าของครุสภา) ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน โจทก์คลอดบุตรที่โรงพยาบาลลาดพร้าว เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ขณะคลอดบุตรโจทก์ทำงานในตำแหน่งพนักงานทำเล่มระดับ ๑ ได้รับค่าจ้างอัตราสุดท้ายเดือนละ ๕,๔๕๐ บาท

เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ครุสภา (องค์การค่าของครุสภา) ได้มีประกาศองค์การค่าของครุสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ เรื่อง การนำเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม กรณีคลอดบุตร และตาย โดยประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ แจงให้ลูกจ้างทุกคนรวมถึงตัวผู้ร้องทราบว่า ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้องค์การค่าของครุสภานำเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพิ่ม กรณีคลอดบุตร ในอัตราร้อยละ ๐.๑๒ และกรณีตาย ในอัตราร้อยละ ๐.๐๖ ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๓๘ เป็นต้นไป ซึ่งทางองค์การค่าของครุสภาได้นำเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในส่วนขององค์การค่าของครุสภา (นายจ้าง) และเจ้าหน้าที่ขององค์การค่าของครุสภา (ลูกจ้าง) ในกรณีคลอดบุตรและกรณีตายย้อนหลัง ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ไปเรียบร้อยแล้ว และนายจ้าง (องค์การค่าของครุสภา) จะเริ่มหักเงินลูกจ้างทุกคนรวมถึงผู้ร้องเพิ่มจากเดิมที่หักไว้ ร้อยละ ๒.๔๔ เป็นร้อยละ ๒.๖๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป และร้อยละ ๓.๖๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ผู้ร้องจึงทราบเรื่องดังกล่าวและถูกหักเงินเดือนเพื่อสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในกรณีคลอดบุตรและกรณีตายตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงทุกวันนี้ ผู้ร้องอ้างว่าตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้กำหนดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน

มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร โดยต้องเป็นผู้จ่ายเงินสมทบในส่วนของกรณีคลอดบุตรมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือนภายในระยะเวลา ๑๕ เดือน ก่อนวันคลอดบุตร โดยเป็นไปตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ เมื่อผู้ร้องทราบจากประกาศองค์การค้ำของคุรุสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ ว่าองค์การค้ำของคุรุสภาได้จ่ายเงินสมทบกรณีคลอดบุตรและกรณีตายในส่วนของนายจ้างและลูกจ้างเข้ากองทุนประกันสังคมย้อนหลังตั้งแต่ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๓๘ จนถึงงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ โดยจ่ายตามคำพิพากษาของศาลฎีกา การจ่ายเงินสมทบย้อนหลังในระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาที่ผู้ร้องได้คลอดบุตร โดยคลอดบุตรเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ จึงถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนที่ได้จ่ายเงินสมทบครบถ้วนเวลาที่ก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรย้อนหลังเช่นกัน แต่ผู้ร้องเพิ่งทราบว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนที่จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในกรณีคลอดบุตรและกรณีตาย จากประกาศขององค์การค้ำของคุรุสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ ซึ่งประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงทำให้เห็นว่าผู้ร้องมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรจากจำเลยจึงได้ไปดำเนินการยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรจากฝ่ายประโยชน์ทดแทนสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งฝ่ายประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ มีคำสั่งปฏิเสธการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร โดยให้เหตุผลว่ายื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินระยะเวลาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งผู้ร้องไม่เห็นด้วยในคำสั่งดังกล่าว จึงได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ ต่อมาคณะกรรมการอุทธรณ์ได้มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ร้อง อ้างว่า ผู้ร้องคลอดบุตรเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ และมายื่นขอรับประโยชน์ทดแทนเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ จึงเกินกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันคลอดบุตร ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

ผู้ร้องไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ของจำเลย เนื่องจากคำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าวคลาดเคลื่อนไม่ตรงตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย โดยองค์การค้ำของคุรุสภา (นายจ้าง) ได้จ่ายเงินสมทบกรณีของนายจ้างและลูกจ้างรวมถึงผู้ร้องเข้ากองทุนประกันสังคมกรณีคลอดบุตรและกรณีตายย้อนหลังตั้งแต่ช่วงเดือนเมษายน ๒๕๓๘ จนถึงงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ ตามคำพิพากษาศาลฎีกา และองค์การค้ำของคุรุสภาได้ประกาศให้ลูกจ้างรวมถึงผู้ร้องได้รับทราบเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ตามประกาศองค์การค้ำของคุรุสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ อีกทั้งได้เริ่มหักเงินเดือนของลูกจ้างรวมถึงตัวผู้ร้องตั้งแต่นั้นมาอีกด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวทำให้ผู้ร้องเพิ่งทราบว่าตนเองเป็นผู้ประกันตนที่จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในกรณีคลอดบุตรและ

กรณีตายจากประกาศองค์การค้ำของคຸຣຸສກາ ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ ซึ่งประกาศ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงทำให้ผู้ร้องพึงเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรจากจำเลย แต่ผู้ร้องได้คลอดบุตรเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ เมื่อมีการจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมย้อนหลังตั้งแต่ววดเดือนเมษายน ๒๕๓๘ ถึงงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ ตามคำพิพากษาศาลฎีกา และนายจ้างได้นำส่งแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนที่ได้จ่ายเงินสมทบครบเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรซึ่งได้คลอดเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ย้อนหลังขึ้นไปด้วย การที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น” ซึ่งตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่งดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่า การใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรนั้นต้องเป็นกรณีที่ผู้ประกันตนเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน และมีความประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้นก็ให้ยื่นคำขอรับได้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน ดังนั้นเมื่อองค์การค้ำของคຸຣຸສກາ (นายจ้าง) ได้ประกาศองค์การค้ำของคຸຣຸສກາ ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ แจ้งให้ลูกจ้างรวมถึงผู้ร้องทราบว่า ลูกจ้างรวมถึงตัวผู้ร้องจะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมกรณีคลอดบุตรและกรณีตาย และได้จ่ายเงินสมทบย้อนหลังตั้งแต่ววดเดือนเมษายน ๒๕๓๘ ถึงงวดเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ เข้ากองทุนประกันสังคมไปเรียบร้อยแล้ว จากประกาศองค์การค้ำของคຸຣຸສກາที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ ดังกล่าวทำให้ผู้ร้องพึงได้รับทราบในตอนนั้นว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนที่ต้องจ่ายเงินสมทบในกรณีคลอดบุตรและกรณีตาย โดยเริ่มย้อนหลังตั้งแต่ววดเดือนเมษายน ๒๕๓๘ เป็นต้นมา การที่จะถือว่าตัวผู้ร้องในฐานะผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนกรณีคลอดบุตร และจะต้องใช้สิทธิขอรับภายใน ๑ ปี ตามที่มาตรา ๕๖ ดังกล่าวได้บัญญัติไว้ นั้น ในกรณีนี้ผู้ร้องเห็นว่าในขณะที่ผู้ร้องคลอดบุตรเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็น การคลอดบุตรก่อนที่องค์การค้ำของคຸຣຸສກາจะประกาศให้ลูกจ้างรวมถึงผู้ร้องได้รับทราบถึงการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในกรณีคลอดบุตรและกรณีตาย และขณะคลอดบุตรในตอนนั้นองค์การค้ำของคຸຣຸສກາ ก็ได้หักเงินเดือนของผู้ร้องเข้ากองทุนประกันสังคมกรณีคลอดบุตรแต่อย่างใด จึงเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ร้องไม่สามารถทราบได้ในขณะคลอดบุตรว่าเป็นผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตรและมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนแต่ประการใด การที่จะถือได้ว่าผู้ร้องในฐานะผู้ประกันตนเห็นได้ว่าตนเองมีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏดังกล่าวจึงต้องถือเอาวันที่ ๑๕ กรกฎาคม

๒๕๕๓ ตามประกาศองค์การการค้าของคुरुสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ เป็นวันที่ถือได้ว่าผู้ร้องรู้ถึงการเป็นผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตรและได้เห็นว่ามีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรที่ได้คลอดเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ดังนั้นสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนดังกล่าวภายใน ๑ ปี จึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไปเช่นกัน เมื่อผู้ร้องยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนจากจำเลยเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ จึงอยู่ในกำหนดระยะเวลา ๑ ปีที่มีสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนตามมาตรา ๕๖ ได้ ผู้ร้องเห็นอีกว่า ผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนและได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในกรณีคลอดบุตรตลอดมาจนถึงปัจจุบันตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่บังคับลูกจ้างให้เป็นผู้ประกันตน ฉะนั้นการแปลกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิอันพึงได้ของลูกจ้างจึงควรแปลให้เป็นคุณแก่ลูกจ้างโดยนับตั้งแต่วันที่ลูกจ้างได้รู้คือวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ตามประกาศองค์การการค้าของคुरुสภาที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ ผู้ร้องจึงมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร โดยได้รับค่าคลอดบุตรจากจำเลย จำนวน ๔,๐๐๐ บาท และมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละ ๕๐ ของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้างส่งเป็นเวลา ๕๐ วัน

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น คำสั่งประโยชน์ทดแทนของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ของจำเลยดังกล่าวจึงไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องจึงขอให้ศาลแรงงานกลางได้พิจารณาและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งประโยชน์ทดแทนของฝ่ายประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ และเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และให้จำเลยจ่ายเงินค่าคลอดบุตร จำนวน ๔,๐๐๐ บาท และเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละ ๕๐ ของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้างนำส่งเป็นเวลา ๕๐ วัน พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินค่าคลอดบุตร จำนวน ๔,๐๐๐ บาท และต้นเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละ ๕๐ ของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้างนำส่งเป็นเวลา ๕๐ วัน นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง

ต่อมาผู้ร้องโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ จึงใช้บังคับมิได้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. สิทธิของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บุคคลย่อมเสมอกันและได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง การใช้อำนาจ

โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ การจำกัดสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

๒. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำและจัดระบบการประกันสังคม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นบทบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่ลูกจ้าง จึงเป็นการจัดระบบประกันสังคมโดยรัฐตามความหมายของมาตรา ๘๖ นี้

๓. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๓ กำหนดบังคับให้ลูกจ้างที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ ต้องเป็นผู้ประกันตนและมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบตามมาตรา ๔๖ ตามอัตราในบัญชีค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติประกันสังคม และสถานะของการเป็นผู้ประกันตนจะสิ้นสุดได้ด้วยเหตุตามมาตรา ๓๘ เท่านั้น คือ ตาย หรือสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง จึงไม่อาจลาออกได้แม้ว่าจะไม่เต็มใจที่จะเป็นผู้ประกันตนก็ตาม

๔. เมื่อลูกจ้างถูกบังคับให้เป็นผู้ประกันตนและต้องจ่ายเงินสมทบตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การได้รับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนจึงควรเหมือนกันหมด เพราะทุกคนถูกบังคับเข้ามาเช่นเดียวกัน โดยถือว่าทุกคนอยู่ในสถานะผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมจึงไม่มีสิทธิเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพื่อให้ผลประโยชน์ของผู้ประกันตนแตกต่างกันไปได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสอง ฉะนั้นหลักเกณฑ์ในการให้ผลประโยชน์ทดแทนจึงต้องอยู่ในหลักเกณฑ์เดียวกันทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ว่า บุคคลย่อมเสมอกันและได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน การจำกัดสิทธิของบุคคลย่อมกระทำมิได้ การที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตรเกิดต่อเมื่อต้องส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ กับในมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้ประกันตนต้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนภายใน ๑ ปี นับแต่วันมีสิทธิขอรับประโยชน์นั้น เป็นการกำหนดระยะเวลาไปในทางจำกัดสิทธิผู้ประกันตนทั้งสิ้น จึงน่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญเพราะผู้ประกันตนไม่อาจกำหนดได้แน่นอนว่าจะได้งานทำเมื่อใด ซึ่งจำต้องขึ้นอยู่กับเวลาและโอกาสจึงยากที่จะบังคับตนเองไม่ให้ตั้งครรภ์หรือไม่ให้คลอดบุตร เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกันสังคมกำหนดการเกิดสิทธิและเสียสิทธิไว้ได้ โดยที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลที่อยู่ในสถานะเดียวกันควรได้รับความคุ้มครองเหมือนๆ กัน การที่พระราชบัญญัติประกันสังคมกำหนดว่าผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์และเสียสิทธิเมื่อเงื่อนไขหรือเงื่อนไข

ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดทั้ง ๆ ที่ยังอยู่ในสถานการณ์เป็นผู้ประกันตน กำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไข ดังกล่าวจึงเป็นต้นเหตุให้สถานะของผู้ประกันตนได้รับความคุ้มครองแตกต่างกัน ในเมื่อลูกจ้างทุกคน ถูกบังคับเข้ามาเป็นผู้ประกันตนและต้องจ่ายเงินสมทบ ก็ควรจะเกิดสิทธิเหมือน ๆ กันในทันทีที่ต้องเข้าสู่ การเป็นผู้ประกันตน และสิทธินี้ควรอยู่ตลอดไปตราบใดที่ยังเป็นผู้ประกันตนอยู่ ซึ่งผู้ประกันตนจะขอรับ ประโยชน์เมื่อใดก็ได้ในเมื่อสิทธินั้นยังคงสภาพอยู่ มิฉะนั้นจะเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ประกันตนได้ ซึ่งในบางกรณีผู้ประกันตนอาจสิ้นสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ไปเลยก็ได้ เช่นผู้ประกันตนที่คลอดบุตรแล้ว ถูกตัดมรดก โดยที่เงื่อนไขตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ยังไม่ครบหรือยื่นขอรับประโยชน์เกินหนึ่งปี นับแต่มีสิทธิตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรก็คงไม่ได้รับอีกต่อไป แต่ก็ยัง คงถูกบังคับให้ต้องจ่ายเงินสมทบอยู่อีกแม้การจ่ายเงินสมทบอาจเกิดประโยชน์ทดแทนประเภทกรณีอื่น อีกก็ตาม แต่เป็นเรื่องอนาคตที่ยังไม่เกิดและอาจไม่เกิดก็ได้ เพราะผู้ประกันตนอาจตายเสียก่อนที่สิทธิ ประโยชน์นั้น ๆ จะเกิดการจ่ายเงินสมทบก็ไม่เกิดผลแก่ผู้ประกันตนรายนี้ แม้การจำกัดสิทธิโดยระยะเวลา จะมีอยู่ในกฎหมายอื่น ๆ ด้วยก็ตามเช่นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ก็จะเป็นสิทธิที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ถูกบังคับให้จ่ายเงินอย่างพระราชบัญญัติประกันสังคม การที่สิทธิดังกล่าวกำหนดเวลาเพื่อจำกัด สิทธิไว้จึงไม่ใช่เรื่องแปลกหรือผิดปกติ แต่สิทธิที่เกิดจากการถูกบังคับและยังต้องเสียเงินด้วย ไม่น่าจะมีได้ ทั้งเงินสมทบของผู้ประกันตนก็ยังไม่ตกเป็นรายได้แผ่นดิน (ตามมาตรา ๒๓ พระราชบัญญัติประกัน สังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗) แต่กฎหมายกลับให้สิทธิ สำนักงานประกันสังคมนำไปใช้จ่ายบริหารกองทุนได้ แม้การใช้จ่ายจะเป็นไปตามที่กฎหมายประกันสังคม กำหนด แต่ดูแล้วก็อยู่ในแวดวงที่เกี่ยวข้องกับกองทุนประกันสังคมเท่านั้น หากได้เจ็จงานไปถึงประชาชน ทั่วไปให้เสมอหน้ากันอย่างเงินรายได้แผ่นดินไม่ การกำหนดให้นำเงินสมทบทั้งหมดทุกฝ่ายไปบริหาร เพื่อประโยชน์ของคนที่เกี่ยวข้องเพียงกลุ่มเดียวเช่นนี้ ทำให้พอมองวัตถุประสงค์ของการวางเงื่อนไข และเงื่อนไขเวลาตัดสิทธิลูกจ้างไว้ก็เพื่อให้เหลือเงินตกเป็นของกองทุนมาก ๆ เพื่อสะดวกแก่การบริหาร ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนนั่นเอง พฤติกรรมนี้จึงเป็นส่วนสนับสนุนให้เห็นว่า การกำหนดเงื่อนไข ระยะเวลาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญอีกด้วย

จำเลยยื่นคำให้การสรุปความว่า ผู้ร้องเข้าทำงานเป็นลูกจ้างขององค์การค่าของครุสภา ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ผู้ร้องยอมมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร และมีสิทธิ ได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร หลังจากเข้าทำงานเจ็ดเดือน คือสิทธิเกิดตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แม้นายจ้างจะยังมีได้นำส่งเงินสมทบกรณีคลอดบุตร ผู้ร้องก็มีสิทธิได้รับ ประโยชน์ทดแทนในทั้งสองกรณีเช่นเดียวกับผู้ประกันตนรายอื่นแล้ว ตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง

แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ ผู้ร้องทราบถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าวตั้งแต่วันที่เข้าทำงานแล้ว หากผู้ร้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนทั้งสองกรณีดังกล่าว ภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันมีสิทธิ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ ย่อมได้รับประโยชน์ทดแทนทั้งสองกรณีดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเกิน กำหนด ๑ ปี นับแต่วันมีสิทธิคือวันคลอดบุตร (๑๕ มกราคม ๒๕๕๓) จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ ทดแทนกรณีคลอดบุตร

จำเลยเห็นว่าสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ นั้น ระยะเวลา ๑ ปี ที่กำหนดต้องนับตั้งแต่วันที่มิสิทธิมิใช่ นับแต่วันผู้ร้องรู้หรือควรรู้ อีกทั้งกรณีพิพาท ระหว่างองค์การค้ำของคຸຣສກາกับสำนักงานประกันสังคมที่ผู้ร้องอ้างไม่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ร้องมีสิทธิได้รับ ประโยชน์ทดแทน ไม่เป็นเหตุขยายเวลาขอรับประโยชน์ทดแทน และไม่เป็นเหตุสุดวิสัย นอกจากนี้ จำเลยขอต่อสู้ว่า ผู้ร้องได้ใช้สิทธิเบิกค่าคลอดบุตรและรับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อคลอดบุตรจาก องค์การค้ำของคຸຣສກາแล้ว จึงเป็นการใช้สิทธิไม่สุจริต ตามมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย

ในส่วนของการที่ผู้ร้องอ้างว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น จำเลยเห็นว่ากฎหมายทุกฉบับย่อมมีกำหนดระยะเวลา และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญตามที่ผู้ร้องอ้างแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องจึงไม่มีเหตุที่จะฟ้อง เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือคำวินิจฉัยตามฟ้อง และไม่สามารถฟ้องขอให้ศาลสั่งจ่ายประโยชน์ทดแทน กรณีคลอดบุตร และกรณีเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อคลอดบุตรแต่อย่างใด

ศาลแรงงานกลางให้นัดพร้อมและกำหนดประเด็นชี้สองสถานข้อ ๓ ว่า พระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ และเห็นว่าจำต้อง ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ จึงให้มี หนังสือสรุปประเด็นข้อ ๓ พร้อมด้วยสำเนาคำฟ้องและคำให้การคดีหมายเลขดำที่ ๘๙๕๔/๒๕๕๔ ไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

๑. พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖ หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ตามปัญหาข้อแรก พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๒๓ บัญญัติว่า “เงินกองทุนตามมาตรา ๒๒ ให้เป็นของสำนักงานและไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน”

มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า “นายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตนหรือในส่วนของผู้ประกันตนหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๔๗ ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างยังมีได้นำส่ง หรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือนถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง”

มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้นให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และให้เลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยเร็ว”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน”

มาตรา ๖๖ วรรคสาม บัญญัติว่า “ผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรให้ได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๗ ด้วย”

มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราครึ่งร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา ๕๗ เป็นเวลาเก้าสิบวัน”

มาตรา ๘๔ ทวิ บัญญัติว่า “กำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ ทวิ และมาตรา ๕๖ ถ้าผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นมิได้อยู่ในประเทศ หรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นได้ และได้ยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลานั้น เพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาโดยแสดงเหตุแห่งความจำเป็น เมื่อเลขาธิการเห็นเป็นการสมควร จะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินไปกว่าหนึ่งเท่า ของระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น ๆ

การขยายเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๔๗ ไม่เป็นเหตุให้ลดหรืองดเงินเพิ่ม” พิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ตามมาตรา ๓๓ คือเป็นผู้มีอายุระหว่าง ๑๕ ปีบริบูรณ์ถึง ๖๐ ปีบริบูรณ์ ผู้ร้องได้ออกเงินสมทบกองทุนเพื่อการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง กำหนดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒ (๑) และผู้ร้องได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือนภายในสิบห้าเดือนก่อนคลอดบุตร (ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง) ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้รับความคุ้มครอง

สำหรับประโยชน์ทดแทนตามกฎหมายประกันสังคมสำหรับผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ และตามมาตรา ๓๕ (เฉพาะกรณีคลอดบุตร)

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผย ถ้าไม่มีภริยาที่จดทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับมีดังนี้

(๑) ผู้ประกันตนแต่ละคนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนสำหรับการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง (มาตรา ๖๕ วรรคสอง)

(๒) ค่าบริการทางการแพทย์ เหม่าจ่าย จำนวน ๔,๐๐๐ บาท ต่อการคลอดหนึ่งครั้ง

(๓) เงินสงเคราะห์การหยุดงาน เพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้งโดยเหม่าจ่ายเป็นเงินจำนวน ร้อยละห้าสิบของค่าจ้างเป็นระยะเวลาเก้าสิบวัน (มาตรา ๖๗)

การยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนผู้ประกันตน หรือผู้มีสิทธิอื่นที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ กำหนดจะต้องยื่นคำร้องขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานประกันสังคมภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน (มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง) ดังนั้นเมื่อผู้ร้องคลอดบุตรเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายใน ๑ ปี คือ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ จนถึงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่รับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามมาตรา ๒๖ บัญญัติถึงการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐว่า การใช้อำนาจขององค์กรต่าง ๆ นั้น ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองไว้ เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น หมายถึง การปฏิบัติที่แตกต่างออกไป เช่น มนุษย์จะปฏิบัติต่อกัน หรือปฏิบัติตนให้อยู่เหนือกว่าบุคคลอื่น โดยเห็นว่าเป็นคนต่างเชื้อชาติหรือสัญชาติไม่ได้ สิทธิหรือเสรีภาพที่เรามีอยู่และที่จะใช้จะต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น การที่เรามีสิทธินั้นก็มิหน้าที่ตามไปด้วย พระราชบัญญัติประกันสังคมเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างและบุคคลอื่นโดยการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม และให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องออกเงินสมทบเข้ากองทุนและเมื่อผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ดาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร หรือชราภาพ ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นจะได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับกรณีคลอดบุตรผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรจะได้รับเงินสงเคราะห์หยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราครั้งละร้อยละห้าสิบของค่าจ้างเป็นเวลาเก้าสิบวัน และได้รับเงินค่าคลอดบุตรด้วย โดยกฎหมายกำหนดเงื่อนไขเวลาการใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนว่าผู้มีสิทธิจะต้องยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดเวลาให้ใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนไม่ได้ทำให้ผู้ร้องเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่อย่างใด การกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ใช่การปฏิบัติที่ไม่สมควรกับความเป็นมนุษย์ของผู้ประกันตนตามความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” และมีใช้การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกันตนแต่อย่างใด พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖

ตามปัญหาข้อ ๒ พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขและกำหนดเงื่อนไขในการที่ผู้ประกันตนจะขอรับประโยชน์ทดแทน หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือหากผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนไม่ใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ก็หมดสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทน

กรณีตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองอย่างเท่าเทียมกัน แต่ไม่ได้หมายความว่า สิทธิและเสรีภาพทุกอย่างที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้จะมีการจำกัดหรือเลือกปฏิบัติไม่ได้เลย เพราะมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ได้มีการบัญญัติถึงการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ และการเลือกปฏิบัติไว้ โดยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และจะต้องกระทำโดยเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ส่วนการเลือกปฏิบัติจะต้องเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเท่านั้น พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่งต้องด้วยมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เพราะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะที่จำกัดสิทธิของบุคคลตามหลักการทั่วไปที่รัฐธรรมนูญรับรอง ซึ่งโดยหลักการและเหตุผลพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างและบุคคลอื่นที่

เกี่ยวข้องโดยการจัดตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร หรือกรณีชราภาพ จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญ กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น การกำหนดระยะเวลายื่นคำร้องขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีก็มี ผลใช้บังคับกับลูกจ้างทุกคนเป็นการทั่วไป พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๓๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ